

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ספרות השואה והטראומה - 33808

תאריך עדכון אחרון 25-01-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עמוס גולדברג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: amos.goldberg@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ד 10:15 - 12:00 בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הסמינר ישלב דיון תיאורטי בתיאוריות של טראומה עם קריאה ביקורתית בטקסטים ספרותיים ותרבותיים. במהלך הקורס נעמוד על הפיכתו של מושג הטראומה למפתח פרשני רב עוצמה בעשורים האחרונים וכן על הביקורת שהופנתה כלפי מושג זה כמושג קליני ופרשני. במקביל נקרא יצירות אשר עוסקות בטראומות אישיות וקולקטיביות מרכזיות של המאה העשרים. דגש מיוחד יושם על יצירה שעוסקת בשואה.

מטרות הקורס:

- א. הכרות עם עקרונות היסוד של תיאורית הטראומה בהקשריה הפסיכואנליטיים והתרבותיים.
- ב. הכרות עם טקסטים מרכזיים שנכתבו אודות טראומות ובראשם השואה.
- ג. פיתוח יכולת של פרשנות של טקסטים מן הפרספקטיבה האנליטית של מושג הטראומה

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסופו יהיו הסטודנטים מסוגלים לפרש באופן ביקורתי ומתוחכם טקסטים תרבותיים לאור תיאוריית הטראומה תוך הבנה של הבעיות הכרוכות בפרשנות מסוג זה.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: סמינר - דיון בטקסטים שנקראו, או בסרטים שנצפו מראש

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

קצרצר מבוא I

שיעור 1 - 14.10

שיעור מבוא, אידה פינק, וריאציות על נושא בתוך רישומים לקורות חיים עמ' 52-53
מתוך פלה שפס, בלב בערה השלהבת: יומן ממחנה גרינברג,
מתוך אש קודש, לרבי קלמן קלמיש שפירא

שיעור 2 - 21.10

מהי טראומה?

זיגמונד פרויד 'מעבר לעקרון העונג' בתוך: מעבר לעקרון העונג ומסות אחרות, תל אביב (דביר),
1999

המחנה II

שיעור 3 - 28.10

איימי המודרנה

פרנץ קפקא, "במושבת העונשין", בתוך סיפורים ופרוזה קטנה הוצאת שוקן עמ' 151-180.

שיעור 4 - 4.11

בלב הגיהנום

זלמן גרדובסקי, בלב הגיהנום: יומני של אסיר וממנהיגי מרד הזונדרקומנדו באושוויץ, ידיעות אחרונות
2012 עמ' 121-185

שיעור 5 - 11.11

הגוף

זאן אמרי, "על העינויים" בתוך מעבר לאשמה ולכפרה

שיעור 6 - 18.11

הזדהות עם התוקפן?

יש לצפות מראש בסרט של ליליאנה קוואני שוער הלילה
פרימו לוי "האזור האפור", בתוך השוקעים והניצולים הוצאת עם עובד 1991 עמ' 26-52

והיסטוריה טראומה III

שיעור 7 - 27.11

טראומה מבנית וטראומה היסטורית

דומיניק לה קפרה, לכתוב היסטוריה לכתוב טראומה, רסלינג 2006 עמ' 75-113

שיעור 8 - 2.12

בין ההיסטוריון לניצול

אוטו דב קולקה, נופים ממטרופולין המוות, ידיעות אחרונות 2013

שיעור 9 - 9.12

שאל פרידלנדר, שנות ההשמדה 1939-1945, תל אביב עם עובד 2009 עמ' 13-25
Amos Goldberg, 'The Victim's Voice and Melodramatic Esthetics In History', History and Theory, 48 (3) Oct. 2009 pp. 220-237

שיעור 10 - 16.12

מוטיב השתיקה

צפייה מראש בסרט שתיקת הארכיון

סדרה אזרחי, לייצג את אושוויץ, תיאוריה וביקורת 8 (1996) 171-179

שני דור IV

שיעור 11 - 23.12

דור שני?

Carol Kidron, "Surviving a Distant Past-. A Case Study of the Cultural Construction of Trauma Descendant Identity", *Ethos*, 2004 31(4):513-544.

שיעור 12 - 30.12

דור שני של המחוללים

צפייה מראש בסרט נער קריאה

קריאה: ברנרד שלינק, נער קריאה

יהודית ולאומיות טראומה V

שיעור 13 - 6.1
כל מלחמה היא טראומה?
חיים סבתו, תיאום כוונות, תל-אביב: ידיעות אחרונות - ספרי חמד, 1999

שיעור 14 - 13.1
מפגשים של טראומות לאומיות
צפייה מראש בהצגה השיבה לחיפה, התיאטרון הקמרי

חומר חובה לקריאה:
קצרצר מבוא I
שיעור 1 - 14.10
שיעור מבוא, אידה פינק, וריאציות על נושא בתוך רישומים לקורות חיים עמ' 52-53
מתוך פלה שפס, בלב בערה השלהבת: יומן ממחנה גרינברג,
מתוך אש קודש, לרבי קלמן קלמיש שפירא

שיעור 2 - 21.10
מהי טראומה?
זיגמונד פרויד 'מעבר לעקרון העונג' בתוך: מעבר לעקרון העונג ומסות אחרות, תל אביב (דביר),
1999

המחנה II
שיעור 3 - 28.10
איימי המודרנה
פרנץ קפקא, "במושבת העונשין", בתוך סיפורים ופרוזה קטנה הוצאת שוקן עמ' 151-180.

שיעור 4 - 4.11
בלב הגיהנום
זלמן גרדובסקי, בלב הגיהנום: יומני של אסיר וממנהיגי מרד הזונדרקומנדו באושוויץ, ידיעות אחרונות
2012 עמ' 121-185

שיעור 5 - 11.11
הגוף
זאן אמרי, "על העינויים" בתוך מעבר לאשמה ולכפרה

שיעור 6 - 18.11
הזדהות עם התוקפן?
יש לצפות מראש בסרט של ליליאנה קוואני שוער הלילה
פרימו לוי "האזור האפור", בתוך השוקעים והניצולים הוצאת עם עובד 1991 עמ' 26-52

והיסטוריה טראומה III
שיעור 7 - 27.11
טראומה מבנית וטראומה היסטורית
דומיניק לה קפרה, לכתוב היסטוריה לכתוב טראומה, רסלינג 2006 עמ' 75-113

שיעור 8 - 2.12
בין ההיסטוריון לניצול
אוטו דב קולקה, נופים ממטרופולין המוות, ידיעות אחרונות 2013

שיעור 9 - 9.12
שאל פרידלנדר, שנות ההשמדה 1939-1945, תל אביב עם עובד 2009 עמ' 13-25
Amos Goldberg, 'The Victim's Voice and Melodramatic Esthetics In History', History and Theory, 48 (3) Oct. 2009 pp. 220-237

שיעור 10 - 16.12
מוטיב השתיקה
צפייה מראש בסרט שתיקת הארכיון
סדרה אזרחי, לייצג את אושוויץ, תיאוריה וביקורת 8 (1996) 171-179

שני דור IV
שיעור 11 - 23.12
דור שני?
Carol Kidron, "Surviving a Distant Past-. A Case Study of the Cultural Construction of Trauma Descendant Identity", Ethos, 2004 31(4):513-544.

שיעור 12 - 30.12
דור שני של המחוללים
צפייה מראש בסרט נער קריאה
קריאה: ברנרד שלינק, נער קריאה

יהודית ולאומיות טראומה - V
שיעור 13 - 6.1
כל מלחמה היא טראומה?
חיים סבתו, תיאום כוונות, תל-אביב: ידיעות אחרונות - ספרי חמד, 1999

שיעור 14 - 13.1
מפגשים של טראומות לאומיות
צפייה מראש בהצגה השיבה לחיפה, התיאטרון הקמרי

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: